

МКФ «Кінолітопис»

Лариса Брюховецька

KYIV INTERNATIONAL
FILM FESTIVAL16 KIFF 'KINOLITOPYS'
5-8 September, 2019

Логотип МКФ «Кінолітопис».

Кадр з фільму «Ліс». Режисер Роман Жигалов. Росія, 2018.

Кадр з фільму «Вічна зима». Режисер Аттіла Саз. Угорщина, 2018.

5–8 вересня в Будинку кіно відбувався 16-й МКФ «Кінолітопис» (директорка Лариса Єфименко) з міжнародною, національною і студентською програмами. В рамках кіносвята відбулося два творчих вечори – художника Анатолія Гайдамаки з показом документальної стрічки Володимира Артеменка «Шлях Гайдамаки» й оперної співачки Гізели Циполи.

Оскільки мені випало брати участь у журі міжнародної програми, то писатиму про неї, але зауважу, що найяскравішою в національній була стрічка Тараса Томенка «Будинок «Слово»» (2017 рік), вже відзначна низкою престижних нагород.

До міжнародної програми ввійшли документальні й ігрові фільми. Вона не була рівною, радше навпаки. Дивувало, що туди потрапили твори, позбавлені не те що творчого пошуку, а й елементарного професіоналізму. Та поряд з тим були роботи високого художнього рівня, що залишили по собі сильне враження. Це два документальних польських фільми, один із яких «Назавжди пілот спітфаєру» Славоміра Сьока (США, Великобританія, Польща), де розкривається історія 92-річного Олександра Гербста, автора книжки «Піднебесна кавалерія», який у час Другої світової війни разом з іншими поляками воював в авіації Британії. Колишній льотчик має блискучу пам'ять і незгасле почуття гумору, він згадує своїх побратимів, своєю молодістю, гіркоту втрати, а також те, що після війни влада країни, яку вони захищали, про них забула, навіть не запросила на повоєнний парад ветеранів. Ще один фільм – «Обсерваторія» (режисер Веслав Романовський, 2018, Польща, Україна) розповідає історію побудованої поляками напередодні Другої світової війни на горі піп Іван у Карпатах обсерва-

торії, покинутої на довгий час, яка сьогодні стала об'єктом дослідження. Гран-прі фестивалю здобула також документальна стрічка – про мужніх жителів Аленшо, міста, яке повстало проти режиму Асада і яке знищував сирійський режим за підтримки російських військових льотчиків, що бомбардували обложене місто. Повнометражний фільм «Для Сами» (режисер Ваад аль-Катеаб, Едвард Вотс, Великобританія, 2019) показує, що сучасний світ через диктаторські режими вельми крихкий, загроза тотальної війни дуже відчутна і що світова спільнота безсила запобігти злочинам жорстоких правителів.

Ігрове кіно засвідчило: зарубіжне кіно намагається проробляти травми і минулого, і сучасного життя. Найяскравіше травми минулого показано в угорському фільмі Аттіли Саза «Вічна зима» – детальній розповіді про угорських жінок, яких радянська влада, окупувавши країну, відправила в радянський концтабір, де вічна зима і де вони, виснажені, працювали на видобутку вугілля. Фільм отримав заслужені нагороди в номінаціях «Найкраща жіноча роль», «Найкраща операторська робота», «Срібний кадр» за найкращий фільм. «Золотий кадр» дістався грецькій картині Андреаса Морфоніоса «Джамайка», де йдеться про долю двох братів, один із яких успішний телеведучий, а другий – водій таксі. Непорозуміння між ними виникає через зловредну жінку, таксистову дружину. У старшого життєве кредо – радіти кожній миті життя і заряджати радістю інших – забезпечило йому творчий успіх. Дізнавшись про смертельний діагноз, він не впадає у відчай і навіть в останні дні життя знаходить привід для жартів, усмішок, воліє пригод. Разом з тим – це не поверхова версія оптимізму. Незважаючи на трагічну ситуацію, фільм

Кадр з фільму «Вічна зима».

оптимістичний, у ньому буяє життєствердна філософія середземноморських країн.

Нарешті ще одна історія – російська глибинка у фільмі «Ліс» (2018, Росія). Це дебют Романа Жигалова, уродженця Архангельської області, який знімав за власні кошти. Показана історія правдиво, точно, з бездоганним акторським ансамблем. Головний герой – учень старших класів. Він і його батько – суперники через жінку. Якщо в містах дітей опікають, то в селі вони живуть самі по собі. В цій системі стосунків на невеликому північному хуторі й виникає любовний трикутник. 16-річний Данило з дитинства знає цю жінку, яка старша за нього, але йому подобається. Він переживає перше почуття, сам не розуміючи, що з ним відбувається. А батько потребує віддушини – не все добре в родині і на роботі рейдери відбирають лісопилку – справу всього життя, тож він намагається втекти до Каті. У країні влаштовано все так, щоб село, в якому залишаються тільки пенсіонери, вмирало саме по собі. Режисер розповів, що він намагався відійти від трешу, але, якщо показати весь виворіт, як відбувається насправді, було б значно страшніше. Це стосується втрати людьми людського обличчя, деградації. Звичайно, не всі такі, чимало людей і у важких ситуаціях працюють сумлінно, гідно живуть, виховують дітей. Насправді, підкреслює режисер, він задумував фільм не про кохання, а про життєву ситуацію в країні. «Історія народилась із загальної аури, з тієї енергетики, яка збиралась довкола нас, коли, замість вибудовувати економіку, примітивно експлуатують природні ресурси. І коли мені дорікають у песимістичному фіналі, кажу, що в сьогоднішній ситуації виходу не бачу, а давати надію штучно не вважаю за потрібне». Таким чином режисер виводить локальну історію на ширший простір – соціальну дійсність, яка ламає долі, призводить людей до безвиході й деградації. Об'ємність і життєва правда викликає асоціації з фільмами Олександра Сокурова й Андрія Звягінцева, котрі сьогодні є совістю країни, що опинилась у міжнародній ізоляції і балансує над прірвою. Добре, що є кінофестивалі – вони знайомлять з мистецьки вартісними фільмами, які підносять престиж кіно, що в своїй прокатній більшості, на жаль, є стандартом безлічкової масової культури.

«Гоя-33»: змагання найсильніших

Ольга Скоморощенко

Герої фільму «Чемпіони». Режисер Хав'єр Фессер. Іспанія, 2018.

Щорічна церемонія нагородження кращих кінотворів премією «Гоя» від Академії кінематографічних мистецтв і наук Іспанії відбулася втридцятьтрьох, але не в Мадриді, а в Севільї, столиці Андалусії. Серед фільмів-лауреатів лідирували такі ігрові та документальні стрічки, як «Чемпіони», «Королівство», «Кармен і Лола», «Тінь закону», «Хвороба в неділю», «Людина, яка вбила Дон Кіхота», «Коли інші мовчать», «Хто тобі заспіває».

33 роки тому Академія кінематографічних мистецтв і наук Іспанії започаткувала премію «Гоя» на відзначення кращих робіт у вітчизняному кіно. Цьогорічне вручення премій у Палаці конгресів у Севільї перетворилось на яскраве і потужне свято іспанського кіно з участю номінованих представників усіх творчих професій. 28 статуеток із зображенням Франсіско Гої очікували на лауреатів серед 128 номінованих митців і кінополотен. Дехто із журналістів схильний називати премію іспанським «Оскар». Про подібність обох заходів запитали надзвичайно популярного актора Хосе Коронадо. «Не бачу нічо-